

420. Veszvény határa

(Győr-Moson-Sopron megye) Ő, B, LT

A község településrendezési tervéhez kapcsolódó régészeti hatástanulmány készítése során 2004. december 10-én terepbejárást végeztem a település területén. Előszörként az ipari gazdasági célra kijelölt területet és környékét vizsgáltam át, a 85. sz. út mentén a Fő utcától a Tordosa-csatornáig. Majd a község DNy-i részén a lakóterületbe vonni szándékozott parcellákat jártam be, a 85. sz. úttól É-ra egészen a Petőfi Sándor és Rákóczi Ferenc utcáig, Ny felé pedig a babóti határig. Az említett területeken régészeti lelet nem került elő.

A település ÉNy-i részén több régészeti lelőhelyről van tudomásunk. Ezen a területen *Tormostyán* (vagy *Tormostya*)-dűlőben egy honfoglalás kori temető, valamint ettől D-re egy langobárd fejedelmi temetkezés és egyéb leletek kerültek elő. Ez utóbbi területen most a felszínen leletet nem láttam.

A *Szilások-dűlő*t bejárva a település szélén húzódó kavicsbányáig, régészeti leletet itt sem találtam.

Tormostyán-dűlő: A 10. századi köznépi temető területét már művelésbe vonták. Mostani bejárásom során nem találtam a honfoglalás kori temetőre vonatkozó jelenséget, ugyanakkor sikerült pontosítani a 2003-ban lokalizált őskori település kiterjedését: déli irányban ugyanis még mintegy 200 m-rel nagyobb. Zömmel atipikus oldaltöredékeket találtam.

Ettől a helytől a Sírhegy felé eső, helyenként dombosabb határrészen nem került elő régészeti lelet. Bejártam a már régóta ismert *Sírhegy* lelőhelyet és környékét is. A félhold alakban elnyúló és a síkságból meredeken kiemelkedő dombon korábban késő bronzkori, hallstatt, kelta és avar leletek kerültek elő. A mostani bejárás során késő bronzkori és kelta edénytöredékeket találtam. Sikerült pontosítani továbbá a lelőhely kiterjedését: a domb teljes területét magában foglalja.

A volt tsz-majortól É-ra a Tordosa-csatorna melletti szántókon leletet szintén nem találtam.

TAKÁCS KÁROLY

421. Visegrád, Királyi palota

(Pest megye) Kk

A 2004. szeptember 14. és október 15. között végzett ásatással két területet kívántunk megvizsgálni: egyrészt a DNy-i palotaszárny előző években feltárt É-i szakasza előtti udvarrészt, másrészt a palota kerítésfalának déli előterét. A munka első szakaszában a DNy-i palota udvari homlokzata előtt nyitottunk öt 10×5 m-es szelvényt, melyek déli szélén 1 m vastag tanúfalakat hagytunk. Az I. és az V. szelvényben újkori pincék maradványai kerültek elő. A II. szelvényben egy újkori ház alapozását találtuk meg. Az I–III. szelvények déli oldalán, a középkor végi járósíntbe kutatóárkokat mélyítettünk. A középkor végi járósíntben a II. szelvényben egy élére rakott téglából álló beomlott faltömb került elő. A III. szelvényben ebbe a szintbe a palota homlokzata előtt

kerék beásás mélyedt, amelyből 16. század elejéről származó leletanyag került elő. Az V. szelvényben a Mátyás-kori lépcső két lépcsőfokának köve is előkerült.

A második munkaterületen hat szelvényt nyitottunk. Ezekkel megállapítottuk, hogy a palota mai kerítésfal a középkorban feltehetően soha sem volt egyszerű kerítésfal, hanem mindig épületek homlokzati falát alkotta. A terület Ny-i részén állt egy Anjou-kori, alapincézett épület, amelynek egy válaszfalát tudtuk megfigyelni. A terület K-i végén szintén előkerült egy Anjou-kori alapincézett épület, amelynek csak Ny-i végét találtuk meg. Ehhez igen közel, tőle Ny-ra egy másik, vele egykorú fal is előkerült. Később az épület és a másik fal közé egy pilléralapozás épült, amellyel együtt a terület K-i felén egy nagy kiterjedésű, habarcsalapozású padlót alakítottak ki, amely minden bizonnyal e nagyobb épület járósíntje lehetett. Sajnos az épület kiterjedését és funkcióját nem tudtuk megállapítani.

Később, legkorábban a Mátyás-korban, de valószínűbb, hogy inkább a 16. század elején egy nagyméretű műhelyépületet emeltek, részben a korábbi építmények falainak felhasználásával a mai kerítésfal déli oldalára. Az épület déli fala – ahol nem a régi falakat használták fel – ott téglából készült. Az épület közepén ablakot nyitottak a palota felé. Az ablakkal szemben valamilyen szerkezet alapozását készítették el. Sajnos a feltárás korlátozott volta miatt ennek a szerkezetnek a mibenlétét nem tudtuk megállapítani. Az ismeretlen funkciójú alapozás és az ablak között egy szemetesgödört találtunk, amelyből nagy mennyiségű vassalak és Mátyás-kori kályhacsempék kerültek felszínre.

Az épületen kívül egy feltehetően kövekre fektetett faszerkezetű kőfaragószín nyomai kerültek elő. Ennek hulladékanyaga – vörösmárvány- és durvamész-kő-szilánkok – arra vall, hogy vagy a palota, vagy a ferences kolostor építőműhelye helyezkedhetett el itt. A köztük talált Mátyás-kori kályhacsempé-töredékek inkább az utóbbi feltételezést valószínűsítik. Feltehetően a műhely megszüntetése után épülhetett fel egy széles téglapadlós tornác az épület déli homlokzata elé. Ezzel egy időben megszüntették az épületen belüli szerkezetet is, alapozása fölé új, habarcsalapozású téglapadlót készítettek. Az épület pusztulása során a K-i végében álló Anjou-kori pince falai erősen lepusztultak, de a 18. században a pincét agyagba rakott falakkal kijavították, és újra használatba vették. A terület nyugati részére is épült egy újkori parasztház. A terület a 15. századtól valószínűleg már a ferences kolostorhoz tartozott, annak külső udvarán állt.

Munkatárs: Buzás Gergely.

SZŐKE MÁTYÁS

422. Visegrád, Rév utca 5.

(Pest megye) Kö

A 2004. augusztus 9. és szeptember 6. között folytatott feltárás során az ingatlanak mintegy harmadát-negyedét sikerült feltárni. A területen több középkori lakó-